

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Corpus Doctrinae Christianae

Melanchthon, Philipp

Lipsiae, 1572

VD16 M 2890

De Lege Morali.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36094

posuit Evangelium ex sinu æterni patris, & ostendit voluntatem æterni Patris, & sanctificatur Ecclesia dato per eum Spiritu sancto. sic dicitur Ioan. 1. Omnia per ipsum facta sunt. Et 1 Cor. 15. Deo gratia, danti nobis victoriam per Dominum nostrum Iesum Christum. Et sic dictum est: Filius ait per se, sed non à se.

QVOD EST DISCRIMEN VERAE INVOCATIONIS
in Ecclesia, & aliarum impiarum inuocationum?

RESPONDEO. Dux sunt præcipuæ differentiæ, Altera de essentia Dei, altera de voluntate. Ethnici & alij impij negant hunc esse Deum, qui se patefecit misso filio, æternum Patrem, filium & Spiritum sanctum. Aberrant igitur Ethnici à vero Deo, & alloquuntur aliud quiddam commentitium, quod non est verus & patefactus Deus. Ideo scriptum est: Vos nescitis quid inuocetis. Deinde ignorant promissiones & mediatorem. Ideo manent in perpetua dubitatione, & ignorant, an & quare exaudiantur. Inuocatio vero sine fide, & oppressa dubitatione, inanis est, iuxta dictum: Quomodo inuocabunt, si non credunt? Roman. 10. ECCLESIA vero alloquitur verum Deum, patefactum illustribus testimonijs, & agnoscit eum sicut se patefecit. Scit etiam promissiones, & agnoscit mediatorem, & scit Deum velle inuocari, & exaudiri fiducia mediatoris, sicut ipse Dominus inquit: Quicquid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. Assuetiamus igitur nos, vt in inuocatione mens cogitet patresactiones Dei, & alloquatur hunc verum Deum, qui se patefecit misso filio. Et simul tres personas intueatur, & fiducia mediatoris petat gratiam & alia beneficia.

DE LEGE MORALI.

QVOD EST LEX MORALIS?

Lex Moralit est æterna & immota sapientia, & regula iustitiæ in Deo, discernens recta & non recta, & horribiliter irascens contumacibus, seu denuntiatis horrendam iram aduersus contumaciam, repugnantem huic ordini in Deo, & patefacta est hominibus in creatione, & postea sæpe repetita, & declarata voce diuina, vt sciamus quod sit Deus, & qualis sit, obligans omnes creaturas racionales, & postulans, vt omnes sint conformes Deo, & damnans ac destruens omnes, non conformes Deo, nisi fiat remissio & reconciliatio propter filium mediatorem. Huius legis summa comprehensa est in Decalogo, quare nomine Decalogi sæpe vtimur pro lege Morali, vt quasi monitorem præcipua capita. Etsi autem nullius creaturæ sapientiæ penitus intelligere Decalogum potest, tamen immutabile mandatum Dei est,

est, ut eum discamus & consideremus & intelligamus iuxta extrationes Christi, Prophetarum & Apostolorum. Ac inde usque ad Adam repetiuit Deus & conseruauit in Ecclesia uocem huius legis, & uult eam semper doceri, & illustribus exemplis peccatorum in multis delictis per omnia tempora ostendit, hanc legem esse ordinem diuinæ sapientiæ & iustitiæ.

LEGE S Mosaicæ Forenses ceremoniales, quæ fuerunt traditæ tantum ad illius politiam Mosaicæ constitutionem, & tandem deleta politia Mosaica extinctæ sunt, discernantur ab æterna lege, quæ moralis nominatur. Sunt autem ceremoniales leges, quæ externos gestus ordinant in sacrificijs, & loca, tempora & personas distinguunt, & alia quædam exercitia externa describunt, ut sine signa & distinctiones politiam Mosaicæ ad gentibus.

LEGE S Forenses sunt leges de externa defensione disciplina, iuxta totum Decalogum, de Magistratibus, de penis blasphemiam & periurij, seditionis, homicidij, adulterij, de diffinitione facultatum vel dominiorum, de hereditatum distributione, de penis furtorum, de ordine iudiciorum. Qui etiam si Deus ipse est uocor & custos ordinis politici, tamen homines uult esse organa gubernationis, & uult conspici in penis discrimen recte & non recte factorum, & uult agnosci, Deum esse sapientem, iustum, castum, & uolentem scelerum, & uult conseruari humanam societatem, & propterea has causas deleri contumaces contra suam legem.

QUO MODO INTELLIGENDA
est abrogatio legis Mosaicæ?

RESPONDEO. Quod ad iustificationem attinet, eodem modo de omnibus partibus legis Moyfi sentiendum est, uidelicet quod non mereantur remissionem peccatorum, & quod persona non sit iusta, id est, accepta Deo ad uitam æternam, propter opera legis Mosaicæ, & alia. Item quod hæc nostra obedientia, quam utriusque præstat homo in hac uita, non sit iustitia æterna, seu integra legis impletio. Ideo Paulus inquit de omnibus partibus legis Moyfi, Rom. 7. Ex operibus legis non iustificabitur omnis homo.

II. RESPONSIO.

SED quod ad obedientiam attinet, differentia est, quia leges Forenses & ceremoniales sic sunt abolitæ, ut prorsus omitti possint, & sint extinctæ. Verum lex Moralis cum sit in Deo sapientia, & in uia iustitiæ æterna, & patefacta sit hominibus, ut homo sit conformis Deo, non potest extingui, sed manet ordo diuinus, ut homo æterna fiat conformis Deo, sicut Rom. 8. dicitur: Per uerum stabilem legem. Roma. 8. Ut ius legis in nobis impleatur.

QVARE LEGES CEREMONIALES
& Forenses prorsus omitti possunt?

RESPONDEO. Quia tantum promulgatae sunt, ut durarent ad certum tempus, donec mensura erat politia Mosaica, quae constituta est hoc consilio, ut esset certus locus & certa stirps, in qua nasceretur, crederet, ederet testimonia, offerret sacrificium, & resuscitaretur Messias. Et hanc gentem voluit Deus conspici, & segregari ab alijs gentibus, ideo attribuit ei certos ritus. Prædixit autem Deus postea eam posteram interituram esse. Ac anni sunt ab exitu Israelitarum ex Aegypto, usque ad destructionem postremam Ierosolymæ 1582. Ac simul cum politia Mosaica extinctæ sunt leges ceremoniales & iudiciales, quia hæc re ipsa fuerunt nervi huius politia, seu potius ipsa politia, ac nequaquam obligant alias gentes, ut ex actis Apostolorum Capite 17. & Epistola ad Galatos manifestum est.

CVM IGITUR LEX MORALIS NON
possit deleri, quis est eius usus?

TRES sunt usus. Primus est pædagogicus seu politicus, ad omnes homines pertinens, etiam non renatos & Ethnicos, quod videlicet obligat omnes, ut regant externa membra seu locomociam, ut externa facta congruant cum lege Morali, & sancit pœnas etiam corporales in hac vita, aduersus eos, qui admittunt externa delicta, quas Deus vel per magistratus, vel alijs modis sumit de fontibus. De hoc videtur: Lex est posita iniustis, id est, premens eos, coercens vel puniens ac destruens contumaces. Huc pertinent hæc regulæ: Qui gladium acceperit, gladio peribit. Scortatores & adulteros indicabit Deus. Vt qui spoliatis, quia spoliaberis. Quibus dictis confirmatur regula: Atrociter delicta puniuntur atrocibus pœnis in hac vita, quia Deus est iustus suæ iusticiæ seu legis. Etiam in vita politica vult seruari normam suæ iusticiæ, & non seruantes horribiliter destruit. Id exempla quotidiana ostendunt. Sunt igitur & ex doctrina primorum patrum, & ex experientia tradita sententiæ legales, etiam apud Ethnicos.

Cernit Deus omnia vindex.

Ὅσα τ' αὐτῆς ἔχει, τοσοῦτ' ἔλεος αὐτοῦ ἰκανῆ. Et similes ἰα-
ἐν τῷ μὲν ἡνάσων φρένες ὠκύντεροι (numerabiles.
κείθ' αἰνήσου πρό δ' ἰκίω, δ' ἄλιω,
τ' ἄχθω ἐρπόντων πρὸς ἐπίθετ' ὄμω.

ITEM:

Βίβλιον ἔχει τὸν βίον δ' ἰκανῶν.

Et quia talis est præsentia Dei in toto genere humano scelerata
puni-

puniens, ideo Aristoteles inquit, in his versibus Empedoclis descriptum esse ius naturæ, in quibus dicitur, primū ius, id est, ordinem diuinam, seu Deum ipsum ordinantē, & vindicem adesse in tota natura,

ἄλλὰ τὸ μὴ πρῶτον νόμιμον δ' ἰὰ τ' ἐνυμείωσ' ὄντι,
αἰθέρι' ἠνεκέως τέτατα καὶ ἡλι' ἀπλήτη ἀγῆς.

SECUNDVS vsus legis est iudicium vniuersale, acculens omnia peccata in hominibus, interiora, & exteriora, & totam deprauationem, iuxta dicta: Deus est ignis consumens. Item: Victorius mundus reus sit Deo. Item: Per legem cognitio peccati. Item: Aculus mortis peccatum est potentia peccati lex est. Huius iudicij in correctione aliqua iniuria sentiri oportet, vbi discimus, Lege non iustificari homines, sed accusari, iuxta dictum: Lex iram elicit. TERTIUS vsus est in renatis, docere qui cultus placeant Deo: quæ humana ratio scit aliquo modo discrimen honestorum & turpium, præmen necesse est habere testimonium Dei expressum, quæ opera ipsi placeant, iuxta dictum Ezechielis 20. In præceptis meis ambulato. Item in Psal. Lucerna pedibus meis verbum tuum. Nec cessat in tota æternitate hic ordo, ut creatura rationalis sit subiecta Deo æterni, & sit ei conformis. Item semper in renatis in hac vita crescere patientiam oportet, ideo semper arguit lex reliquias peccati. Quare semper in Ecclesia Deus conseruauit & repetiuit vocem legis, & simul docuit in Euangelio, quomodo placeat incoata obedientia. Est autem singulare testimonium, ostendens solius Ecclesie doctrinam veram & diuinam esse, & solam Ecclesiam esse cœtum Deo placentem, quod tantum in ea semper mansit & manet incorrupta vox legis, quia vult Deus in Ecclesia restare iudicium aduersus peccata, deinde & doctrinam, quæ opera ei placeant: Item, ideo renouamur, ut in tota æternitate sit in nobis conformitas cum Deo, sicut in lege moralis describitur, vt Roma. 8. dicitur, ut ius legis in nobis impleatur. Ex his omnibus intelligi potest, quare dictum sit: Non veni soluere legem, sed implere. Sicut in tota æternitate manet eadem & immutabilis sapientia & restitudo voluntatis in Deo, sic manet lex Moralis, quæ nobis patefacta est, vt sciamus, quod sit Deus, & qualis sit. Implet autem Christus legem quatuor modis. Primum, Sua propria obedientia. Secundo, Deriuando in se pœnam. Tertio, Restituendo in nobis iusticiam & vitam æternam. Quarto, Sanciendo, sicut dicit: Non veni soluere legem, &c.

DE PECCATO.

QVID EST PECCATVM?

Definitio breuis extat in epistola Iohannis: Peccatum est quicquid non est iuxta regulam quæ audita est a Patre & Filio, &c.